

**Mesino de Codronchi's Quaestiones on Aristotle's De Interpretatione: An edition of
Quaestio III (Utrum voces subordinentur conceptibus)**

Gino Roncaglia

Introduction

Mesino de Codronchi was professor of logic at the University of Bologna between 1382 and 1394. His works were highly influential in Italy during the 15th century, and were appreciated by philosophers such as Gaetan of Thiene. As far as I know, Mesino's *Quaestiones* on Aristotle's *De Interpretatione* are contained in two manuscripts: Oxford, Bodleian Library, Canonici Classici Latini 278, ff. 37r-63v (here referred to as O), and Viterbo, Biblioteca Capitolare 56 (D. 52), ff. 14r-36r (here referred to as V). The Oxford manuscript dates the *Quaestiones* to 1387, a date which agrees with the available information about the period of Mesino's teaching.

The text consists of 20 questions, which have, with very few exceptions, a constant structure: first the main question is posited, and the *pro* and *contra* arguments are presented. Then four *articuli* are proposed; the first two discuss subordinated questions, whose examination may be of help in the *determinatio* of the *quaestio principalis*; the third one gives the *determinatio* of the *quaestio principalis*, the fourth one discusses one or more sophisms, which do not usually seem connected with the main topics of the *quaestio*.

The following is an edition of the third *Quaestio*, mainly devoted to the problem of the structure of mental language. The present edition is intended both to complement my paper on Mesino's discussion on *syncategoremata* and mental language, forthcoming in the proceedings of the Xth European Symposium on Medieval Logic and Semantics, and as a first step toward the complete critical edition of Mesino's *Quaestiones*, which I plan to prepare.

Bibliographical note

As already mentioned, my paper in the forthcoming proceedings of the Nijmegen Symposium (Xth European Symposium on Medieval Logic and Semantics, Nijmegen, June 22-26, 1992; the proceedings will be edited by H. Braakhuis and O. Kneepkens) will focus on Mesino's treatment of mental language, and will therefore discuss many passages of the text edited here. The papers listed below provide further informations on Mesino's life and works.

- Buzzetti, D. (1992) "Linguaggio e ontologia nei commenti di autore bolognese al *De tribus praedicamentis* di William Heytesbury", in D. Buzzetti, M. Ferriani, A. Tabarroni (eds.), *L'insegnamento della logica a Bologna nel XIV secolo*, Bologna 1992, pp. 579-604.
- Federici Vescovini, G. (1978a) "Duns Scoto e Biagio Pelacani a Padova", in *Regnum hominis et regnum Dei. Acta Quarti Congressus Scotistici Internationalis, Patavii 1976*, Societas Internationalis Scotistica, Roma 1978, pp. 187-198
- Federici Vescovini, G. (1978b) "Simone di Castello e la medicina dei moderni", in *Rivista di Filosofia Neoscholastica* LXX, 1978, pp. 227-238, reprinted in Ead., *'Arti' e filosofia nel secolo XIV*, Vallecchi, Firenze 1983, pp. 215-229.
- Federici Vescovini, G. (1982) "Il commento di Angelo da Fossombrone al *De Tribus Praedicamentis* di Guglielmo Heytesbury", in A. Maierù (ed.), *English Logic in Italy in the 14th and 15th Centuries*, Bibliopolis, Napoli 1982, pp. 359-374, reprinted in Ead., *"Arti" e filosofia... cit.*, pp. 59-73.
- Federici Vescovini, G. (1983) "L'influence des *Regulae solvendi sophismata* de Guillaume Heytesbury: l'*Expositio de tribus praedicamentis* de Magister Mesinus", in P.O. Lewry (ed.), *The Rise of British Logic*, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, Toronto 1983, pp. 361-379.
- Roncaglia, G. (1992) "Le *Quaestiones* di Mesino de Codronchi sul *De Interpretatione*", in D. Buzzetti, M. Ferriani, A. Tabarroni (eds.), *L'insegnamento della logica a Bologna nel XIV secolo*, Bologna 1992, pp. 545-577.

Principles of edition

I have used the O manuscript (which appears to be the most correct) as the basic text, correcting it through the V manuscript only when the sense seemed to require it. I have given the text my own punctuation, uniformed the orthography and occasionally corrected the original paragraphing. In the critical apparatus, the following alternative readings are not noted: ille/ipse/iste/is/hic; igitur/ergo; ita/sic; sive/seu/vel. The following critical signs are used:

[]	verba his signis inclusa delenda censeo
< >	verba his signis inclusa addenda censeo
(?)	lectio incerta
...	quaedam omisi
add.	addidit scribe
om.	omisit scribe
in marg.	in margine
inv.	invertit scribe
scrips. sed del.	scripsit sed delevit scribe

[QUESTIO III]

QUERITUR UTRUM VOCES subordinentur conceptibus, et arguitur quod sic, primo auctoritate Aristotelis. Secundo quia¹ patet ad sensum² quod per voces exprimimus sive damus intelligere conceptus nostros³.

Ad oppositum arguitur sic⁴: voces non significant conceptus sed⁵ res ad extra, ergo voces /O 40rb/ non sunt signa conceptuum sive non subordinantur⁶ conceptibus quod est idem.

Secundo⁷: termini syncategorematici⁸ vocales non correspondent alicui conceptui mentali, quia nullus terminus⁹ mentalis est terminus¹⁰ syncategorematicus, ergo etc.¹¹ Patet enim quod coniunctiones et signa universalialia etc.¹² non correspondent alicui conceptui sive alicui¹³ similitudini mentali.

Tertio: nulla propositio vocalis¹⁴ debet concedi esse vera vel esse falsa, ergo¹⁵ nulla propositio vocalis significat aliquid¹⁶. Consequentia patet¹⁷ et antecedens probatur quia nulla propositio vocalis dicitur concedi esse vera vel falsa quia, si sic¹⁸, /V 17va/ vel bene est¹⁹ prolata vel dum non²⁰ est complete prolata. Non primum, quia dum est complete²¹ prolata iam est²² corrupta, ergo tunc non est vera nec²³ falsa; nec secundum²⁴, quia ante quam sit complete prolata²⁵ tu nescis qui termini addentur²⁶ in fine

1 quia] om. V

2 ad sensum] adscensum O

3 conceptus nostros] conceptum nostrum O

4 arguitur sic] om. O

5 sed] nec V

6 subordinantur] subordinentur V

7 secundo] ideo V

8 syncategorematici] in marg. V; simplici scrips. sed del. V

9 terminus] conceptus V

10 terminus] om. V

11 ergo etc.] om. V

12 etc.] om. V

13 alicui] om. V

14 vocalis] in marg. V; mentalis scrips. sed del. V

15 debet concedi...falsa] significat aliquid V

16 significat aliquid] subordinatur alicui conceptui V

17 consequentia patet] inv. V

18 nulla propositio ... si sic] om. O

19 bene est] add. in marg. O

20 vel bene...dum non] igitur dum V

21 complete] om. V

22 iam est] inv. V

23 nec] vel V

24 secundum] secundo O

25 complete prolata] completa O

26 addentur] addantur V

propositionis²⁷ per quos propositio possit²⁸ reddi vera vel falsa, ergo ante quam sit prolata debet semper dubitari utrum sit vera vel falsa. Et²⁹ per consimile argumentum potest probari quod nunquam habes³⁰ responderi ad aliquam propositionem³¹ vocalem.

Quarto: terminus vocalis equivocus non subordinatur alicui conceptui mentali³², quod probatur, quia vel iste conceptus est³³ univocus vel equivocus; non equivocus, quia nullus terminus mentalis est equivocus ut patebit³⁴; etiam³⁵ iste terminus mentalis *equivocus* esset sumptus a quadam ratione communi eorum equivocorum et sic ista equivoca essent univoca; nec etiam iste conceptus est univocus quia est impossibile quod aliquis terminus equivocus vocalis subordinetur alicui mentali univoco.

Quinto: verba non subordinantur alicui intentioni sive conceptui³⁶ mentali, ergo non omnes voces etc. Antecedens patet, quia hoc verbum *amo* non habet conceptum cui correspondeat in mente³⁷ qui conceptus non possit correspondere alicui nomini³⁸ vocali.

Sexto: vel iste propositiones vocales³⁹ *homo est asinus* et *nullus homo est asinus* subordinantur aliquibus conceptibus mentalibus⁴⁰ vel non. Si non, habetur intentum; si sic, ergo iste propositiones subordinantur eisdem conceptibus. Probatur consequentia, quia nulla intentio⁴¹ in mente correspondet uni que non correspondeat⁴² alteri; unde una non continet plus quam altera <nisi> [nec] illam negationem [nec], cui nichil respondet in mente, igitur nulla correspondet intentio uni que non correspondet alteri⁴³. Ratio⁴⁴ concludit si bene perpendis. Si autem iste propositiones subordinentur eidem⁴⁵ conceptui, vel ergo⁴⁶ iste conceptus est verus vel⁴⁷ falsus; quocumque dicatur⁴⁸, sequitur quod⁴⁹ vel⁵⁰ propositio vocalis vera⁵¹ subordinatur conceptui falso, vel propositio vocalis

27 propositionis] om. O; vel in propositione add. V

28 possit] potest V

29 ergo ante...et] om. V

30 habes] habet V

31 ad aliquam propositionem] per propositionem aliquam V

32 mentali] om. V

33 est] esset O

34 patebit] patet V

35 etiam] et V

36 intentioni sive conceptui] conceptui sive intentioni V

37 correspondeat in mente] correspondet V

38 alicui nomini] uni(?) conceptui O

39 vocales] om. V

40 mentalibus] om. V

41 quia nulla intentio] om. V

42 correspondeat] correspondet V

43 unde una non continet ... alteri] om. O

44 ratio] autem add. V

45 eidem] alicui V

46 vel ergo] tunc vel V

47 vel] iste est add. V

48 quocumque dicatur] quodcumque V

49 quod] om. V

50 vel] om. O

falsa subordinatur⁵² conceptui vero, quorum quodlibet apparet impossibile⁵³.

Septimum argumentum sit unum sophisma⁵⁴: *tu es⁵⁵ asinus, ergo questio falsa*. Consequentia bona, et antecedens probatur: aliqua propositio est vera que significat te esse asinum, ergo tu es asinus. Consequentia bona, quia ad veritatem propositionis requiritur quod qualitercumque ipsa significat ita sit⁵⁶, secundum quod dicitur communiter, et antecedens probatur, nam ista propositio *tu es animal* te demonstrato significat te esse asinum⁵⁷, ergo etc. Antecedens probatur presupponendo quod significatum propositionis resultet⁵⁸ ex significationibus⁵⁹ terminorum⁶⁰; tunc arguitur sic⁶¹: subiectum significat te et copula significat esse et predicatum significat asinum, ergo ista propositio significat⁶² te esse asinum. Consequentia patet per suppositionem, et probatur quod predicatum significat asinum⁶³, scilicet iste /O 40va/ terminus *animal*, quia iste terminus *animal*⁶⁴ supponit pro asino, ergo significat asinum. Consequentia⁶⁵ bona, quia terminus significat omne⁶⁶ pro quo supponit, et antecedens probatur: nam hec est vera, *asinus est animal*, ergo⁶⁷ subiectum et predicatum supponunt pro eodem⁶⁸.

Sed forte ad istam responsionem respondetur sicut dicunt aliqui quod non valet consequentia "hec propositio est vera, que significat te esse asinum, ergo tu es asinus", et hoc⁶⁹ propter argumentum factum. Dicunt concedentes⁷⁰ istam *tu es animal* significare te /V 17vb/ esse asinum secundum quod probat argumentum.

Sed contra⁷¹ istam responsionem arguo sic: quidquid propositio significat, vel significat principaliter vel consecutive⁷². Sed ista propositio *tu es animal* non significat principaliter te esse asinum, quia tunc ipsa⁷³ esset impossibilis⁷⁴; nec etiam consecutive

51 vera] falsa V

52 propositio vocalis falsa subordinatur] om. V

53 apparet impossibile] est inconveniens V

54 septimum...sophisma] septimo V

55 es] unus add. O

56 ita sit] om. V

57 asinum] te demonstrato add. V

58 resultet] resultetur V

59 significationibus] significatione V

60 terminorum] et add. V

61 arguitur sic] aut V

62 asinum...significat] add. in marg. O

63 ergo ista propositio ... significat asinum] om. V

64 quia iste terminus animal] om. V

65 consequentia] est add. V

66 omne] om. V

67 ergo] hic O

68 eodem] igitur etc. add. V

69 hoc] hic(?) est V

70 dicunt concedentes] concedunt V

71 sed contra] ad O

72 consecutive] secundario V

73 tunc ipsa] om. V

74 impossibilis] impossibile V

sive secundo significat te esse asinum⁷⁵, quia illud est significatum consecutivum propositionis quod sequitur ad significatum principale⁷⁶, sed cum numquam⁷⁷ ex vero sequatur⁷⁸ falsum, ergo <si> significatum consecutivum⁷⁹ est falsum, significatum principale est falsum; ergo si ista propositio *tu es animal* significat te esse asinum consecutive, eius significatum principale est falsum, ergo ista est falsa *tu es animal*⁸⁰.

Respondeatur ergo⁸¹ aliter negando sophisma. Et cum dicitur quod illa *tu es animal* significat te esse asinum, potest dupliciter responderi⁸²: uno modo concedendo, et ad improbationem⁸³ cum dicitur quod quidquid propositio significat, vel⁸⁴ significat principaliter vel consecutive⁸⁵, hoc negatur, ut patet in argumento adducto⁸⁶. Et secundum istam viam conceditur quod aliqua est propositio vocalis⁸⁷ que significat sicut impossibile est esse, et hec est responsio⁸⁸ satis communis.

Aliter⁸⁹ potest responderi negando⁹⁰ quod ista *tu es animal* significet te esse asinum, et⁹¹ cum arguitur quod⁹² significatum propositionis resultat ex significationibus⁹³ terminorum, conceditur, et cum arguitur⁹⁴ quod *ly tu* significat te et *ly est* significat⁹⁵ esse et *ly animal* significat⁹⁶ asinum, concedo totum; et cum dicitur quod ergo ista⁹⁷ significat te⁹⁸ esse asinum, negatur consequentia, sed solum sequitur quod ipsa significat te et esse et asinum⁹⁹. Elige¹⁰⁰ ergo tibi magis grata¹⁰¹.

75 consecutive sive ... asinum] secundarie sive consecutorie V

76 principale] propositionis add. V

77 cum numquam] nego(?) quod V

78 sequatur] sequitur V

79 consecutivum] om. V

80 si ista propositio...es animal] illa propositio *tu es animal* est falsa, si significat te esse asinum consecutive, cum sit falsum eius principale. Igitur etc. V

81 respondeatur ergo] respondetur V

82 responderi] considerari V

83 improbationem] probationem V

84 vel] illud add. V

85 consecutive] secundario V

86 adducto] deducto V

87 vocalis] om. V

88 est responsio] inv. V

89 aliter] autem add. V

90 negando] om. V

91 et] tunc add. V

92 quod] sic V

93 significationibus] significato V

94 arguitur] dicitur V

95 significat] om. V

96 significat] om. V

97 ergo ista] om. V

98 te] hominem O

99 te et esse et asinum] te esse asinum de copulato extremo V

100 elige] ellige V

101 magis grata] responsionem magis gratam V

In ista questione erunt quatuor articuli.

In primo queritur utrum termini significant conceptus vel res ad extra¹⁰².

In secundo queritur utrum aliqui¹⁰³ termini mentales sint syncategorematici.

In tertio decidetur questio principalis.

In quarto erit unum sophisma.

Quantum ad primum articulum¹⁰⁴ erunt due partes. In prima¹⁰⁵ queritur quid est dicere terminum significare¹⁰⁶. In secunda queritur utrum aliqui termini mentales¹⁰⁷ sint equivoci.

Quantum ad primam partem¹⁰⁸, notandum¹⁰⁹ quod terminum significare aliquid sive significatum termini est duplex. Primum significatum termini est res ad extra importata per terminum, et isto modo Sor est significatum istius termini Sor et istius termini *chimera* nullum est significatum.

Secundo modo significatum¹¹⁰ termini capitur pro eo quod intellectus apprehendit per terminum, et isto modo quilibet terminus quem intellectus intelligit¹¹¹ habet significatum et significat aliquid, id est¹¹² intellectui aliquid representat. Et per¹¹³ hoc patet¹¹⁴ responsio ad primam difficultatem. Ex hoc etiam patet utrum idem significet terminus¹¹⁵ re existente et non existente: cum quo ad representationem in mente vel quo ad intellectum idem significat terminus re existente vel non existente¹¹⁶, quia continue per terminum idem intelligit¹¹⁷ intellectus. Sed quo ad rem ad extra, non idem significat terminus re¹¹⁸ existente et¹¹⁹ non existente. Patet, quia quod non est non significatur¹²⁰; ymo continue variatur si/O 40vb/gnificatum ad extra¹²¹ istius termini *homo* secundum quod continue generantur et¹²² corrumpuntur¹²³ homines, et ita de aliis.

102 conceptus vel res ad extra] res ad extra vel conceptus V

103 aliqui] om. V

104 articulum] om. V

105 prima] parte add. V

106 dicere terminum significare] dictum(?) O

107 mentales] vocales V

108 primam partem] primum V

109 notandum] est add. V

110 significatum] significato O

111 intelligit] apprehendit V

112 id est] quia V

113 per] secundum V

114 patet] prima add. V

115 terminus] om. V

116 tantum ... non existente] om. O

117 intelligit] intendit V

118 re] om. V

119 et] re V

120 significatur] significat V

121 extra] sicut add. V

122 et] vel V

Et secundum hoc sit ista propositio, quod iste terminus *homo* significat te, et numquam fuit impositus¹²⁴ ad significandum te¹²⁵, et tamen iste terminus *homo* significat ad placitum. Patet ista propositio¹²⁶ quia primi impositores non considerabant de factis tuis.

Aliqui tamen dicunt quod hic terminus *homo* non significat Sor nec¹²⁷ Platonem nec aliquem /V 18ra/ particularem¹²⁸ hominem, sed solum¹²⁹ significat hominem in communi.

Contra quos arguitur: nam hec propositio est vera *Sor est homo*, ergo subiectum et predicatum supponunt pro eodem, ergo iste terminus *homo* supponit pro Sor, ergo significat Sor. Consequentia bona, quia terminus significat quodlibet¹³⁰ pro quo supponit.

Quantum ad secundam difficultatem primi articuli in qua queritur utrum aliqui¹³¹ termini mentales sint equivoci: ad hoc ponunt aliqui istam conclusionem, quod aliqui termini mentales sunt equivoci. Ad intelligendum istam responsionem ponatur¹³² quod in mente sit hic terminus *Sor* et quod Plato sit omnino consimilis Sorti. Tunc isto modo talis terminus¹³³ mentalis¹³⁴ *Sor* significat Sor et Platonem quia¹³⁵ est similitudo utriusque¹³⁶ et significat ipsos¹³⁷ equivoce. Et[iam] huic conclusioni apparet assentire Tisberus¹³⁸ in primo sophismate.

Sed contra istam opinionem pono istam conclusionem, quod nullus terminus mentalis est equivocus. Probatur conclusio, quia terminus mentalis non est nisi quedam¹³⁹ similitudo existens in mente, et omnia que importantur per¹⁴⁰ terminum mentalem importantur ea ratione qua sunt similis¹⁴¹ figure. Quidquid ergo significat terminus mentalis¹⁴² significat eadem ratione, scilicet ista res est talis vel talis figure, sicut¹⁴³ similitudo apparens in speculo representaret omnia eiusdem figure ea ratione

123 corrumpuntur] (?) add. O

124 impositus] impositum V

125 te] om. V

126 ista propositio] om. V

127 nec] vel V

128 particularem] om. V

129 solum] om. V

130 quodlibet] omne id V

131 aliqui] om. V, add. in marg. O

132 ponatur] ponitur V

133 modo talis terminus] om. O

134 mentalis] om. V

135 quia] qui V

136 utriusque] om. V

137 ipsos] eos V

138 tisberus] entisber V

139 quedam] om. V

140 per] illum add. V

141 similis] similes O

142 terminus mentalis] inv. V

143 sicut] significat add. V

qua talia sunt talis figure, et sic omnia representat¹⁴⁴ univoce¹⁴⁵.

Ad¹⁴⁶ secundum articulum, querentem utrum aliqui¹⁴⁷ termini mentales sint syncategorematici, ponatur ista conclusio, quod¹⁴⁸ nullus terminus mentalis est syncategorematicus. Probatur conclusio, quia terminus mentalis non est nisi quedam similitudo sive quoddam simulacrum¹⁴⁹ rei existens in anima. Omnis autem similitudo alicuius rei significat¹⁵⁰ sive representat rem cuius est similitudo, ut patet experimento¹⁵¹, ergo nulla similitudo est syncategorematica, id est non significativa.

Ex hac¹⁵² conclusione sequitur corollarie quod in mente non sunt coniunctiones nec signa universalialia nec¹⁵³ particularia etc.¹⁵⁴

Contra quam conclusionem instatur: ex hac conclusione sequitur quod in mente nulla est propositio universalis nec particularis nec ipotetica nec negativa, que apparent impossibilia, quia tunc nullus homo sciret predictas¹⁵⁵ propositiones si non essent¹⁵⁶ in mente eius. Etiam¹⁵⁷ quia propositiones vocales vel scripte non habent quantitatem nisi in quantum¹⁵⁸ habent propositiones eis correspondentes¹⁵⁹ in mente. Et¹⁶⁰ probatur consequentia, /O 41ra/ nam¹⁶¹ in mente nullum est¹⁶² signum particulare nec universale¹⁶³ quare etc.

Item in mente nulla est coniunctio nec adverbium, ergo in mente¹⁶⁴ nulla est copulativa nec negativa nec aliqua ipotetica¹⁶⁵.

Ad istas bonas rationes respondebitur inferius.

Quantum ad tertium articulum, notandum¹⁶⁶ quod per conceptum possumus

144 representat] representantur V

145 univoce] ut patet cuilibet speculanti, quare studeras si vis perficere add. V

146 ad] quantum etiam ad V

147 aliqui] om. V

148 quod] om. V

149 simulacrum] simulatum V

150 alicuius rei significat] rei est figura alicuius V

151 experimento] experimentaliter V

152 hac] autem add. V

153 nec] signa add. V

154 etc.] om. V

155 predictas] dictas V

156 si non essent] nisi haberet V

157 etiam] om. V

158 in quantum] quam O

159 eis correspondentes] inv. V

160 et] om. V

161 nam] quia V

162 in mente nullum est] nullum est in mente V

163 particulare nec universale] universale nec particulare V

164 in mente] om. V

165 copulativa...ipotetica] propositio negativa etc. nec copulativa nec ipotetica. Nota pro responsionem et solutionem illarum rationum quia non reperies inferius sed poteris solutionem percipere in tertio articulo huius questionis. V

166 articulum notandum] capitulum nota V

intelligere intentionem existentem in anima et etiam¹⁶⁷ modum concipiendi et etiam ambo simul.

Tunc sit prima conclusio: non omnis vox subordinatur conceptui, capiendo conceptum pro intentione existente in anima. Patet conclusio, quia termini vocales vel scripti syncategorematici /V 18rb/ non correspondent alicui intentioni in anima sive similitudini¹⁶⁸.

Secunda conclusio: omnis terminus vocalis vel scriptus subordinatur alicui conceptui, capiendo conceptus prout se extendit¹⁶⁹ tam ad similitudinem¹⁷⁰ quam ad modum concipiendi existens in anima. Termini enim [syn]categorematici subordinantur similitudini in anima¹⁷¹, termini vero¹⁷² syncategorematici subordinantur modis apprehendendi in anima vel etiam modis¹⁷³ componendi vel dividendi¹⁷⁴, et isto modo capit Aristoteles passiones large prout se extendunt ad similitudinem in anima et etiam ad modum concipiendi, cum dicit quod voces sunt note earum¹⁷⁵ passionum que sunt in anima. Et isto modo¹⁷⁶ omnis propositio tam vocalis quam scripta subordinatur conceptui sive passioni anime.

Et nota quod non intendo¹⁷⁷ de vocibus brutorum nec etiam de vocibus rationabilium factis sine cogitatione¹⁷⁸.

Nunc¹⁷⁹ respondetur ad rationes in oppositum factas¹⁸⁰.

Ad primam, cum dicebatur¹⁸¹ "voces non significant conceptus, ideo¹⁸² non subordinantur conceptibus", negatur consequentia. Unde vocem subordinari conceptui¹⁸³ non est nisi significare¹⁸⁴ idem sive eodem modo quo significatur per conceptum; unde si voces significarent conceptus¹⁸⁵ solum, hec esset falsa: *homo est animal*. Iste enim conceptus *homo* non est iste conceptus *animal*.

Ad secundum argumentum¹⁸⁶, cum dicitur quod¹⁸⁷ termini syncategorematici

167 et etiam] vel V

168 correspondent...sive similitudini] subordinantur alicui conceptui sive similitudini in anima V

169 capiendo...extendit] prout conceptus extendit se V

170 similitudinem] intentionem V

171 termini enim...in anima] om. V

172 vero] autem V

173 apprehendendi...modis] concipiendi V

174 dividendi] in anima add. V

175 note earum] inv. V

176 modo] etiam add. O

177 intendo] intelligo V

178 de vocibus rationabilium...cogitatione] rationalium(?) ferarum sine cognitione aut intellectione V

179 nunc] autem add. V

180 factas] et primo add. V

181 dicebatur] dicitur quod V

182 ideo] igitur V

183 vocem subordinari conceptui] voces subordinari conceptibus V

184 non est nisi significare] non intelligitur nisi per significari(?) O

185 conceptus] conceptum V

186 argumentum] om. V

non correspondent alicui termino mentali, ergo nulli conceptui subordinantur, respondetur quod per terminum mentalem¹⁸⁸ possumus intelligere solum similitudinem existentem in anima, et etiam possumus intelligere per terminum mentalem similitudinem sive¹⁸⁹ modum concipiendi. Tunc dico quod termini syncategorematici non subordinantur alicui conceptui sive termino mentali, capiend¹⁹⁰ terminum mentalem solum pro similitudine existente in anima. Sed capiend¹⁹⁰ terminum mentalem pro similitudine sive modo concipiendi¹⁹¹, omnis terminus¹⁹² vocalis vel scriptus subordinatur alicui¹⁹³ termino mentali, et ita capit Aristoteles large¹⁹⁴ istum terminum *passio*¹⁹⁵.

Ad tertium¹⁹⁶ argumentum cum arguitur sic¹⁹⁷: "nulla propositio vocalis significat aliquid, ergo nulla propositio vocalis subordinatur alicui conceptui", ad hoc potest responderi¹⁹⁸ quod *propositionem vocalem significare aliquid* potest intelligi dupliciter. Uno modo, quod¹⁹⁹ propositio vocalis dum est²⁰⁰ representat²⁰¹ totalem suam significationem²⁰² sive suam principalem²⁰³ significationem intellectui. Secundo modo per²⁰⁴ *propositionem vocalem significare aliquid* intelligitur²⁰⁵ quod ipsa completa derelinquit²⁰⁶ conceptum²⁰⁷ verum vel²⁰⁸ falsum in anima audientis²⁰⁹.

Tunc sit prima conclusio: nulla propositio vocalis significat aliquid, loquendo de significatione²¹⁰ primo modo et ut communiter accipitur²¹¹ significare propositionis²¹². Probatur conclusio²¹³: nulla²¹⁴ propositio vocalis ante quam sit completa representat

187 quod] om. V

188 mentalem] nos add. V

189 etiam ... sive] in V

190 capiend] per add. V

191 concipiendi] tunc add. V

192 terminus] categorematicus add. O

193 alicui] conceptui vel add. V

194 capit Aristoteles large] large capit Aristoteles V

195 passio] quare etc. add. V

196 tertium] autem add. V

197 arguitur sic] dicitur V

198 potest responderi] respondetur V

199 quod] prout est V

200 est] om. V

201 representet] representat V

202 totalem suam significationem] suam totalem V

203 suam principalem] inv. V

204 per] potest intelligi O

205 intelligitur] om. O

206 derelinquit] derelinquat V

207 conceptum] significatum V

208 vel] conceptum add. V

209 audientis] om. O

210 de significatione] significare V

211 et ut communiter accipitur] prout capitur communiter V

212 propositionis] om. O

213 conclusio] propositio O

214 nulla] nam V

suum principale significatum, quia ante quam sit complete prolata²¹⁵ non intelliguntur omnes²¹⁶ eius termini, ergo conclusio vera²¹⁷.

Contra quam²¹⁸ instabit aliquis²¹⁹: quidquid significat pars significat totum. Sed ante quam sit complete prolata²²⁰ propositio vocalis, multi eius termini significant aliquid, ergo et /V 18va/ ipsa propositio²²¹ significat aliquid.

Respondetur²²² quod intelligo²²³ de principali²²⁴ significato propositionis et non de significatione²²⁵ partiali.

Ex ista²²⁶ conclusione sequitur corollarie²²⁷ quod nulla est propositio vocalis. Patet corollarium²²⁸, quia propositio vocalis antequam²²⁹ sit complete prolata non intelligitur nec representat suam principalem significationem, quia nondum sunt prolata omnes eius termini, ergo etc.²³⁰

Aliud²³¹ corollarium²³²: nulla propositio vocalis est vera²³³. Patet intuiti. In hoc communiter comittitur error.

Tertium corollarium: nulla propositio vocalis /O 41rb/ est concedenda nec²³⁴ neganda nec ad eam est respondendum. Patet quia ipsa²³⁵ non intelligitur; et loquor continue²³⁶ de significatione primo modo sive de qua communiter loquuntur loyci. Ex isto sequitur quod est concedendum de virtute sermonis²³⁷ quod nulla vox subordinatur conceptui.

Secunda conclusio: quelibet propositio vocalis significat verum vel falsum secundo modo. Probat, quia omnis propositio vocalis prolata²³⁸ dimittit fantasiam veram vel falsam, ergo etc.

215 complete prolata] completa O

216 omnes] om. V

217 vera] falsa scrips. sed fortasse del. O

218 quam] quas O

219 aliquis] sic add. V

220 complete prolata] completa O

221 et ipsa propositio] ipsa V

222 respondetur] sed respondetur V

223 intelligo] intelligitur V

224 principali] principale O

225 significatione om. V

226 ista] autem add. V

227 corollarie] om. V

228 corollarium] om. V

229 propositio vocalis antequam] ante quam propositio vocalis

230 ergo etc.] om. V

231 aliud] autem add. V

232 corollarium] quod add. V

233 vera] vel falsa add. V

234 nec] vel V

235 ipsa] om. V

236 continue] om. V

237 de virtute sermonis] om. V

238 omnis...prolata] vel quolibet propositio vocalis V

Ex ista conclusione patet quod propositio non dicitur significare aliquid quando ipsa²³⁹ est, et intelligo de vocali, nec etiam loquendo de virtute sermonis et proprie aliqua propositio vocalis significat aliquid²⁴⁰. Ex quibus patet quod nulla propositio vocalis debet concedi esse vera vel falsa, sed bene debet concedi ipsam fuisse veram vel falsam ad hunc intellectum, quia derelinquit fantasiam veram vel falsam.

Aliud²⁴¹ corollarium: ad nullam propositionem vocalem est respondendum pro tempore pro quo est, sed solum pro tempore pro quo fuit prolata.

Contra²⁴² ista dicta²⁴³ arguitur: ex eis sequitur quod aliqua propositio falsa scita esse falsa sine obligatione est concedenda²⁴⁴. Item sequitur quod aliquod necessarium scitum esse tale est negandum sine obligatione. Ex quibus sequitur hanc regulam communem esse²⁴⁵ falsam, scilicet²⁴⁶ "ad omne impertinens est respondendum secundum sui qualitatem". Et probatur consequentia²⁴⁷: te tacente, propono tibi istam *tu loqueris*; tu respondebis negando²⁴⁸ et²⁴⁹ pro tempore pro quo²⁵⁰ respondes optime respondes, et tamen ista est vera et impertinens, *tu loqueris*. Item te tacente proponatur ista *tu taces*; tu²⁵¹ respondebis concedendo, et tamen quando tu respondebis²⁵² ipsa est falsa, et tamen illa²⁵³ est concedenda.

Ad hoc respondetur concedendo omnes predictas conclusiones²⁵⁴.

Ad quartum²⁵⁵, cum dicitur quod nullus terminus equivocus subordinatur alicui conceptui, respondetur quod terminus vocalis equivocus non subordinatur alicui conceptui, sed²⁵⁶ subordinatur²⁵⁷ aliquibus conceptibus, et hoc sufficit.

Ad quintum argumentum²⁵⁸, cum dicitur quod verba non subordinantur alicui conceptui, respondetur quod hoc verbum *amo* subordinatur alicui intentioni et etiam alicui²⁵⁹ modo concipiendi simul, et ita dicatur de aliis²⁶⁰ verbis. Unde cuicumque

239 ipsa] non V

240 aliquid] om. V

241 aliud] tertium V

242 contra] sed contra V

243 dicta] om. V

244 sine obligatione est concedenda] est concedenda sine obligatione V

245 esse] fore V

246 scilicet] quod add. V

247 consequentia] conclusio V

248 negando] om. V

249 et] om. O

250 quo] tu add. V

251 tu] om. V

252 tu respondebis] respondes V

253 tamen illa] tunc O

254 predictas conclusiones] conclusiones sive propositiones predictas V

255 quartum] articulum add. O

256 sed] bene add. V

257 subordinatur] om. V

258 argumentum] autem V

259 et etiam aliqui] seu V

intentioni subordinatur verbum, eidem subordinatur nomen. Tamen altero modo concipiendi subordinatur verbum quam nomen. Ex quo sequitur corollarie quod nomen et verbum non distinguuntur penes /V 18vb/ res significatas, sed²⁶¹ solum²⁶² penes modum²⁶³ significandi.

Ad sextum²⁶⁴ argumentum, cum queritur utrum iste propositiones²⁶⁵ vocales *homo est asinus* et²⁶⁶ *nullus homo est asinus* et sic de similibus²⁶⁷ subordinentur eidem conceptibus vel non, respondetur quod capiendo conceptum pro intentione vel intentionibus, iste propositiones correspondent eidem conceptui²⁶⁸. Patet quia nulla intentio correspondet illi termino *nullus*.

Ex quibus patet corollarie quod omnes propositiones contradictorie subordinantur eidem conceptui.

Secundum²⁶⁹ corollarium, quod eidem conceptui subordinantur propositio necessaria et impossibilis, patet intuiti.

Si autem capitur²⁷⁰ conceptus pro modo concipiendi una cum intentionibus, propositiones contradictorie subordinantur diversis conceptibus scilicet²⁷¹ diversis modis concipiendi.

Ad septimum²⁷² argumentum patet²⁷³ solutio superius.

Quantum ad quartum articulum²⁷⁴, sit hoc sophisma *tu es asinus*. Probatur sic: aliquod animal est, et si illud est asinus tu es asinus. Sed aliquod²⁷⁵ animal est, et illud est asinus, ergo tu es asinus. Consequentia bona a conditionali cum positione antecedentis ad positionem consequentis, et antecedens patet²⁷⁶ presupposito quod relativum supponit sicut suum antecedens.

Respondetur forte(?)²⁷⁷, ut dicunt multi, quod ibi non arguitur a conditionali

260 dicatur de aliis] de aliis dicamus V
 261 sed] si O
 262 solum] om. V
 263 modum] modos V
 264 sextum] autem add. V
 265 propositiones] om. O
 266 et] om. V
 267 et sic de similibus] om. V
 268 eidem conceptui] eisdem conceptibus V
 269 secundum] autem add. V
 270 capitur] capiatur V
 271 scilicet] et V
 272 septimum] autem add. V
 273 patet] patuit V
 274 articulum] capitulum V
 275 aliquod] (?) O
 276 et antecedens patet] est bona consequentia V
 277 forte] om. V

cum positione antecedentis²⁷⁸ etc. Unde dicunt istam non²⁷⁹ esse conditionalem *aliquod animal est et si illud est asinus tu es asinus*, sed est copulativa.

Sed esto quod istr²⁸⁰ verum dicant, tamen fugiunt²⁸¹ difficultatem, quia cum ista copulativa sit vera, *aliquod animal est et si illud est asinus tu es asinus*, ut ipsimet concedunt, ergo secunda pars est vera, scilicet ista conditionalis²⁸² *si illud est asinus²⁸³ tu es asinus*, referendo continue²⁸⁴ ly *illud* ad suum antecedens, et tunc arguitur sic: "si illud est asinus tu es asinus, sed illud est asinus, ergo tu es asinus".

Ad *şophisma* respondetur²⁸⁵ quod non quelibet conditionalis vera est bona consequentia²⁸⁶. Unde quando terminus communis immediate sequens ly *si* non distribuitur, nisi tale impedimentum non fiat ab aliquo syncategoremate, illa conditionalis non est²⁸⁷ bona consequentia. Cum autem²⁸⁸ arguitur sic: "si illud est asinus tu es asinus, sed illud est asinus, ergo tu es asinus", concedo antecedens et nego consequentiam²⁸⁹, et non est verum quod ibi arguatur²⁹⁰ a conditionali cum positione antecedentis ad consequens²⁹¹, quia in illa conditionalis non est antecedens nec consequens, cum iste terminus *illud* stat determinate.

Ex quo infertur corollarie contra Magistrum Tractatum dicentem omnem conditionalem veram esse bonam consequentiam.

Nam ista conditionalis est vera, *si Sor currit Plato disputat*, et tamen non est bona consequentia, quia ibi non est antecedens nec consequens; igitur etc.²⁹²

Aliqui tamen dicunt conditionalem negativam non²⁹³ esse conditionalem. Iste tamen²⁹⁴ modus non placet et iste modus²⁹⁵ est Febrich²⁹⁶. Et etiam non omnis illativa vera est bona consequentia: patet de negativis.

Corollarium²⁹⁷: non semper²⁹⁸ ly *si* et ly *ergo*²⁹⁹ sunt note consequencie.

278 cum positione antecedentis] om. V

279 dicunt istam non] non dicunt illam V

280 esto quod isti] ex quo ipsi V

281 fugiunt] fingiunt V

282 ista conditionalis] illa V

283 illud est asinus] tu es illud V

284 continue] om. V

285 respondetur] negando add. V

286 bona consequentia] inv. V

287 est] esset V

288 cum autem] et cum V

289 nego consequentiam] negatur consequentia O

290 arguatur] arguitur V

291 ad consequens] etc. O

292 cum iste terminus ... igitur etc.] om. O

293 non] om. O

294 tamen] om. O

295 modus] male(?) add. O

296 febrich] ferabric V

297 corollarium] patet et add. O

298 semper] solum V

Consimiliter posset³⁰⁰ responderi ad hoc sophisma: "aliqua propositio est³⁰¹ et si illa est vera tu es asinus, sed aliqua propositio est³⁰² et illa est vera³⁰³, ergo tu es asinus". Et hec de questione³⁰⁴. /V 19ra/

299 ly si et ly ergo] ly ergo et ly si V

300 posset] potest V

301 est] vera add. V

302 est] vera add. V

303 vera] om. V

304 de questione] sunt dicta sufficientia ad questionem istam V